

УДК 94(477):323.272]:327ЕІОЇ(093.2)]“2004.11/.12”

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА ПІД ЧАС ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 2004 РОКУ

Лілія ГУЛЬОВАТА

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра новітньої історії України імені Михайла Грушевського,
вул. Університетська 1, 79000, Львів, Україна

У статті на основі офіційних документів періоду кінця листопада – грудня 2004 р. охарактеризовано міжнародний аспект діяльності Львівського національного університету імені Івана Франка під час Помаранчевої революції 2004 р. Особливий наголос зроблено на оприлюдненні Львівським університетом відкритих листів, звернень і відозв за підписом ректора Івана Вакарчука, зокрема: відкритого листа до Президента Французької Республіки Жака Ширака, звернення до академічних кіл Росії, листів до Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Польща в Україні Марека Зюлковського, Генерального Консула Республіки Польща у Львові Веслава Осуховського, Генерального секретаря Організації з безпеки та співробітництва в Європі Яна Кубіша, Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка, Голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Бориса Тарасюка.

Ключові слова: Помаранчева революція 2004 р., Львівський національний університет імені Івана Франка, відкриті листи, звернення та відозви, міжнародні відносини.

У новітній історії України є низка подій, віхових для становлення основ громадянського суспільства. Поза сумнівом, ключові серед них – три революції кінця ХХ – початку ХХІ ст.: Революція на граніті (жовтень 1990 р.), Помаранчева революція (листопад – грудень 2004 р.) та Революція Гідності (листопад 2013 р. – лютий 2014 р.). У кожній ключовою була роль українського студентства, зокрема, студентів Львівського університету, підтриманого широкою академічною спільнотою.

У цьому контексті зазначимо, що ще 1993 р. українські вчені в галузі соціогуманітарних наук опублікували дослідження “Національна самосвідомість студентської молоді (Соціологічний аналіз)”. Проект здійснено за співпраці науковців Львівського університету з Канадським інститутом українських студій. Дослідники наголошували на тому, що кінець ХХ ст. для України (і не тільки) позначився “національним ренесансом”. З широкого кола пов’язаних із ним проблем автори обрали з’ясування (завдяки методам конкретно-соціологічних досліджень) стану національної самосвідомості тогочасного українського студентства¹. Проблеми впливу вишів на становлення національної

¹ *Національна самосвідомість студентської молоді (Соціологічний аналіз)* (Торонто, Едмонтон, Львів: Видавництво Канадського інституту українських студій, 1993).

самосвідомості студентської молоді, її взаємозв'язок із професійною підготовкою, а також концепція національної вищої школи в Україні були тоді (і залишаються нині) надзвичайно актуальними.

Сьогодні характеристику рівня національної самосвідомості студентів і загалом академічних спільнот не можна здійснити без контексту вже згаданих масових рухів українців, спрямованих на захист громадянських прав і свобод та на реалізацію реформи у державі. Метою пропонованої публікації є характеристика міжнародного аспекту діяльності Львівського університету під час Помаранчевої революції. Ця тема є актуальною, позаяк дозволяє зрозуміти чимало чинників, які зробили можливим Майдан 2013-2014 рр.

Помаранчеву революцію досліджували у своїх працях як історики, так і журналісти². Станіслав Кульчицький в академічній “Енциклопедії історії України” наголошує, що словосполученням “Помаранчева революція” окреслюють рух громадянської непокори, розпочатий прихильниками кандидата від опозиції Віктора Ющенка після сфальсифікування оточенням Віктора Януковича результатів другого туру виборів Президента України 2004 р. Вона полягала у публічних протестах проти спотворення волевиявлення народу. Тривалість Помаранчевої революції С. Кульчицький визначає у 12 днів: від 22 листопада до 3 грудня 2004 р.³ Хоча існує тенденція подовження її тривалості до 26 грудня 2004 р. (коли у ході повторного голосування другого туру президентських виборів переміг В. Ющенко).

У пропонованій публікації ми розглядаємо лише один аспект Помаранчевої революції: заходи, здійснені Львівським університетом задля привернення уваги міжнародної спільноти до подій в Україні кінця 2004 р. Для їхньої реконструкції надзвичайно цінними є документи зі збірника “Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи”, упорядкованого Лесею Бартіш і Юрієм Горблянським⁴.

² Станіслав Кульчицький, *Помаранчева революція* (Київ: Генеза, 2005); Костянтин Кондратюк, Галина Боднар, Володимир Качмар та Віктор Голубко, *Новітня історія України. 1914–2008 рр.* (Київ: Знання, 2011); Данило Яневський, *Хроніка “помаранчевої” революції* (Харків: Фоліо, 2005).

³ Станіслав Кульчицький, ““Помаранчева революція” 2004,” *Енциклопедія історії України*, доступ отримано 26 листопада 2017, http://resource.history.org.ua/pomarancheva_revolution_2004.

⁴ “Відкритий лист ректорів університетів України до pana Жака Ширака, Президента Французької Республіки,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський (Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 57–59; “Генеральному секретарю Організації з безпеки та співробітництва в Європі п. Яну Кубішу,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський (Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 93–94; “Голові Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Народному депутатові України Тарасюку Б. І.,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський

Одним із помітних аспектів діяльності ЛНУ імені Івана Франка під час Помаранчевої революції було оприлюднення (часто у погодженні з іншими університетами України) відкритих листів, звернень і відозв за підписом ректора та голови Ради ректорів Львівської області Івана Вакарчука. Найвагомішими серед них є: відкритий лист ректорів університетів України до Президента Французької Республіки Жака Ширака від 24 листопада 2004 р.; відозва до всіх органів правопорядку та військовослужбовців України від 24 листопада 2004 р.; звернення до викладачів і студентів навчальних закладів України від 25 листопада 2004 р.; звернення академічної спільноти Львівщини до академічних кіл Росії від 27 листопада 2004 р.; звернення львівської академічної спільноти до ректорів вищих навчальних закладів Дніпропетровщини, Донеччини, Луганщини, Одещини, Харківщини від 27 листопада 2004 р.; звернення академічної спільноти Львівського національного університету імені Івана Франка до депутатів Верховної Ради України від 30 листопада 2004 р.; відкрите звернення академічної спільноти Львівського національного університету імені Івана Франка до українського політикуму “Скажемо «Ні!» малоросійському синдрому в українському політикумі” від 2 грудня 2004 р.; звернення студентів, викладачів, науковців, освітян Львівщини стосовно започаткування академічної акції “Нас не роз’єднати” від 7 грудня 2004 р.; відкритий лист академічної спільноти Львівщини Голові Донецької обласної ради та Голові Донецької обласної державної адміністрації від 9 грудня 2004 р.; листи тодішнім Голові Верховної Ради України Володимирові Литвину (від 24 листопада та від 1 грудня 2004 р.), Міністру освіти і науки України Василеві Кременю (від 25 листопада 2004 р.), Міністру внутрішніх справ України Миколі Білоконю (від 25 листопада 2004 р.), Надзвичайному і Повноважному Послу Республіки Польща в Україні Мареку Зюлковському та Генеральному Консулу Республіки Польща у Львові Веславі Осуховському (від 26 листопада 2004 р.), Міністру закордонних справ України Костянтинові Грищенку (від 29 листопада 2004 р.), Генеральному прокурору України Геннадієві Васильєву та Голові Служби безпеки України Ігореві Смешку (від 30 листопада 2004 р.), Голові Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Борисові Тарасюку (від 30 листопада 2004 р.), Генеральному секретарю Організації з безпеки та співробітництва в Європі Янові Кубішу (від 5 грудня 2004 р.), Патріарху Київському і всієї України Філарету

(Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 87–89; “Звернення академічної спільноти Львівщини до академічних кіл Росії,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський (Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 74–75; “Міністрові закордонних справ України Грищенку К. І.,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський (Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 83–84; “Надзвичайному і Повноважному Послові Республіки Польща в Україні п. Мареку Зюлковському, Генеральному Консулові Республіки Польща у Львові Веславі Осуховському,” *Львівський національний університет імені Івана Франка під час виборів Президента України 2004 року: факти і документи*, упоряд. Леся Бартіш та Юрій Горблянський (Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005), 69–70.

(від 9 грудня 2004 р.), Архієпископу Харківському і Полтавському Ігореві (Ісіченку) (від 9 грудня 2004 р.) та ін.

З наведеного переліку документів бачимо, що їх досить вагомих сегмент стосувався апелювання до представників міжнародної спільноти.

Хронологічно першим з них є відкритий лист ректорів університетів України до президента Франції Жака Ширака від 24 листопада 2004 р., підписаний ректорами трьох вишів: В'ячеславом Брюховецьким (Національний університет "Києво-Могилянська академія"), Іваном Вакарчуком (Львівський національний університет імені Івана Франка) та о. Борисом Гудзяком (Український католицький університет). У листі наголошено на низці важливих для характеристики Помаранчевої революції моментів: "Мотивом сьогоднішніх подій в Україні є прагнення української нації мати гідну некорумповану державу, котра поважала б волю народу та головні принципи демократії. [...] Україна не є радикально поділеною, як це стверджують декорті засоби масової інформації, на Схід і Захід, на російськомовне та україномовне населення, на Православну Церкву та Католицьку Церкву. [...] Країна поділена на корумповану меншість та більшість, котра прагне правової держави. [...] Ваша підтримка є визначальною для усієї української нації, котра, як Вам відомо, відчуває велику прихильність до Франції"⁵.

Поява цього листа була зумовлена майбутньою зустріччю глав держав Європейського Союзу та Російської Федерації, котра мала відбутися у Гаазі. Академічні спільноти Києва і Львова сподівалися, що французький уряд, засудивши масові фальсифікації виборів в Україні, сприятиме демократичному врегулюванню ситуації. Один із головних месиджів характеризованого відкритого листа – "процеси демократизації, котрі зараз відбуваються в Україні, матимуть позитивні результати на усьому пострадянському просторі"⁶. Відкритий лист ректорів університетів України до тодішнього президента Франції Жака Ширака, був поширений у багатьох засобах масової інформації, мав резонанс як в Україні, так і за кордоном.

Тим же 24 листопада 2004 р. датоване Послання солідарності депутата німецького Бундестагу Йоганнеса Пфлюга до українських демонстрантів, де висловлено повну солідарність із ними⁷.

⁵ "Ваша підтримка є визначальною для всієї української нації," *Академічна панорама. Інформаційне видання Національного університету "Києво-Могилянська академія"*, листопад 2004; "Відкритий лист ректорів університетів України до пана Жака Ширака, Президента Французької Республіки," *Український Католицький Університет*, доступ отримано 26 листопада 2017, <https://ucu.edu.ua/news/vidkrytyj-lyst-rektoriv-universytetiv-ukrajiny-do-pana-zhaka-shyraka-prezydenta-frantsuzkoji-respubliki>; "Відкритий лист ректорів університетів України до пана Жака Ширака, Президента Французької Республіки," *Незалежний культурологічний часопис "І"*, доступ отримано 26 листопада 2017, [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm).

⁶ "Відкритий лист ректорів університетів України до пана Жака Ширака, Президента Французької Республіки," 58.

⁷ "Послання солідарності депутата німецького Бундестагу Йоганнеса Пфлюга до українських демонстрантів," *Незалежний культурологічний часопис "І"*, доступ отримано 26 листопада 2017, [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm).

Наступним за хронологією документом є лист до Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Польща в Україні Марека Зюлковського і Генерального Консула Республіки Польща у Львові Веслава Осуховського від 26 листопада 2004 р., підписаний І. Вакарчуком як ректором Львівського національного університету імені Івана Франка та головою Ради ректорів вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації Львівщини. У цьому документі І. Вакарчук писав: “Дозвольте [...] від імені всієї академічної спільноти Львівщини висловити глибоку подяку тим громадянам Республіки Польщі, які в ці доленосні дні виявляють моральну підтримку українському народові в його справедливому прагненні гідно і демократично відстояти своє право, свій голос та волевиявлення. Так було на світанку нашої незалежності, коли Польща стала першою державою, що визнала Україну, так є і зараз, коли Ви простягнули дружню руку допомоги. [...] І молитви святішого отця Папи Івана Павла II, і конструктивні пропозиції Президента Александра Квасневського є найбільш промовистою ілюстрацією того, що наші народи закладають міцні основи нової майбутньої історії, в якій визначальними стають співпраця і взаєморозуміння, взаємоповага та спільні інтереси”⁸.

Наступного дня, 27 листопада 2004 р., від імені академічної спільноти Львівщини І. Вакарчук підписав звернення до академічних кіл Росії із проханням “продемонструвати свою моральну підтримку й інтелектуальну солідарність з українськими освітянами і науковцями”⁹. У зверненні стверджувалося, що “...провідні російські засоби масової інформації брутально знехтували всіма принципами Міжнародної конвенції з журналістської етики, коли тенденційно висвітлювали і продовжують висвітлювати події в Україні. [...] Освіта і наука, на відміну від безвідповідальних і часто легковажних політиків та журналістів, не можуть за своєю природою і сутністю погоджуватися з маніпулюванням, фальшуванням, негативними стереотипами і упередженим ставленням, незалежно від світоглядних переконань членів академічної спільноти”¹⁰.

Значний інформаційний потенціал стосовно міжнародного аспекту діяльності Львівського університету під час Помаранчевої революції має лист за підписом І. Вакарчука від 29 листопада 2004 р. до тодішнього Міністра закордонних справ України К. Грищенка. Передусім, у цьому документі охарактеризовано ставлення частини провладних українських дипломатів до масових виступів населення, зокрема студентства, на захист своїх громадянських прав і свобод: “Академічна спільнота Львівського національного університету імені Івана Франка висловлює подив, що у цей складний і відповідальний момент нашої історії Міністерство закордонних справ України займає обережну позицію щодо безпрецедентного втручання найвищих посадових осіб Росії у внутрішні справи

⁸ “Надзвичайному і Повноважному Послові Республіки Польща в Україні п. Мареку Зюлковському,” 69.

⁹ “Звернення академічної спільноти Львівщини до академічних кіл Росії,” 74.

¹⁰ Там само, 74–75.

нашої держави. [...] Водночас академічна спільнота хоче звернути Вашу увагу на недипломатичні і часто нецивілізовані дії окремих Посольств України за кордоном саме тоді, коли увага всього світу, всієї світової преси, прикуті до подій в Україні. Промовистим фактом такої непрофесійності і неадекватності є зокрема реакція Посольства України в Італії на мітинг українських студентів на знак протесту проти фальсифікації виборів в Україні, який відбувся 22–23 листопада цього року в Римі. Надзвичайний і повноважний посол України в Італії п. Анатолій Орел не знайшов кращої форми порозуміння з нашими студентами як виклик поліції”¹¹.

У своєму листі до К. Грищенка ректор Львівського університету зацентрував на право українських студентів на мирний протест і підкреслив, що вияв їх громадянської позиції відбувається у цивілізованих формах: “Ми маємо надзвичайно багато листів як від наших студентів, що навчаються за кордоном, так і від наших зарубіжних колег. Ми хочемо нагадати, що студенти нашого Університету, як і українські студенти за кордоном, в ці доленосні для нашого народу дні вкотре підтвердили високу культуру цивілізованого захисту свого волевиявлення, спираючись на свої конституційні права і на найважливіші документи Європейського права (Європейську конвенцію захисту прав людини та основних свобод, Документ Копенгагенської наради Конференції з питань людського виміру НБСЕ, Празьку хартію для нової Європи тощо)”¹².

30 листопада 2004 р. датована стаття “Підступна «формула» виборів” у спецвипуску газети “Каменярь” (друкованого органу Львівського національного університету імені Івана Франка), в якій І. Вакарчук виступив від імені усієї академічної спільноти. Серед іншого, у ній зазначалося, що “Україні черговий раз відводили роль експериментального майданчика для реалізації новітніх технологій, спрямованих на забезпечення тут політичних інтересів Росії. [...] Немає сумніву, що такий сценарій проведення виборів в Україні був неприхованим політичним замовленням вищого керівництва Росії, метою якого було “демократичне” обрання такого Президента в Україні, який би відірвав її від Європи і в тій чи іншій формі забезпечив не лише економічний, але й політичний контроль над Україною. А це цілком очевидно означало би втрату Україною її суверенітету!”¹³. Серед основних домінантів статті була теза про втручання російського політикуму у внутрішні справи України з метою збурення міжнародного миру: “Офіційний російський політикум черговий раз демонструє недобросусідське ставлення до українського народу. До сценарію із відділення східних областей України було долучено приїзди до Луганська Ю. Лужкова, який має великий досвід з розпалювання національної ворожнечі у нашій і сусідніх державах”¹⁴.

¹¹ “Міністрів закордонних справ України Грищенку К. І.,” 83.

¹² Там само.

¹³ Іван Вакарчук, “Підступна “формула” виборів,” *Каменярь*, 30 листопада 2004.

¹⁴ Там само.

30 листопада 2004 р. на ім'я тодішнього мера Львова Любомира Буняка надійшов лист від обер-бургомістра муніципальної ради міста Фрайбурга Дітера Саломона (за його підписом, а також підписами голів фракцій політичних партій, із проголошенням солідарності з львів'янами – учасниками Помаранчевої революції: “Протягом десяти днів ми у Фрайбурзі з великою участю і симпатією спостерігаємо як населення нашого міста-побратима Львова з гідною подиву громадською свідомістю і мужністю бореться за високоцінне демократичне право – за право на вільні вибори шляхом таємного голосування. [...] З дня виборів, неділі 21 листопада, десятки тисяч громадян Львова день у день демонструють на Проспекті Свободи та на Майдані Незалежності у Вашій столиці, а також на своїх робочих місцях, в школах та університетах за повторне проведення виборів за чесних умов з міжнародним наглядом. Ми висловлюємо Вам і громадянам Львова нашу безмежну солідарність”¹⁵, – йшлося у листі.

Того ж дня, у листі до Голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Б. Тарасюка І. Вакарчук просив висловити подяку членам Європарламенту, які підтримали та озвучили позицію Львівського університету стосовно президентських виборів 2004 р. в Україні. У листі також йшлося: “Десятки факультетів і коледжів, сотні професорів, тисячі студентів звернулися до своїх партнерів і колег в Україні і за кордоном з проханням донести позицію українських виборців до громадян своїх країн. Результатом стали сотні акцій протесту в цілому світі, моральна підтримка українців у зарубіжній пресі в їх справедливому прагненні гідно і демократично відстояти своє право, свій голос та волевиявлення, задекларована позиція молодих українських дипломатів – випускників Львівського університету всіма доступними їм засобами ініціювати розгляд Радою Безпеки ООН, ОБСЄ, Радою Європи та іншими міжнародними організаціями питання про масові і грубі порушення прав людини та несанкціонований ввід на територію України збройних формувань іноземної держави, що загрожує національному суверенітету та територіальній цілісності України”¹⁶.

У ці драматичні дні І. Вакарчук 5 грудня 2004 р. звернувся до Генерального секретаря Організації з безпеки та співробітництва в Європі Я. Кубіша І. У своєму посланні до керівника авторитетної європейської структури ректор ЛНУ писав: “6–7 грудня 2004 року в Софії відбудеться засідання Ради Міністрів ОБСЄ, на якому планується обговорення політичної ситуації в Україні. Академічна спільнота нашого Університету у Вашій особі просить усіх учасників цього високопредставницького зібрання надалі дотримуватися політики посередництва і сприяння в стабілізації політичної ситуації в Україні”¹⁷. У цьому документі

¹⁵ “Проголошення солідарності обер-бургомістра муніципальної ради міста Фрайбурга,” *Незалежний культурологічний часопис “І”*, доступ отримано 26 листопада 2017, [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm).

¹⁶ “Голові Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Народному депутатові України Тарасюку Б. І.,” 88.

¹⁷ “Генеральному секретарю Організації з безпеки та співробітництва в Європі п. Яну Кубішу,” 93.

також зазначалось, що під час першого і другого турів виборів согні студентів різних університетів України, як перекладачі супроводжували представників ОБСЄ та інших міжнародних інституцій на виборчих дільницях, часто стаючи там, разом зі спостерігачами, свідками різноманітних незаконних дій. Саме порушення прав громадян на вільне волевиявлення і протиправні дії під час самої процедури голосування стали причиною звернень в усі впливові міжнародні організації з проханням допомоги у моніторингу процесу переголосування другого туру виборів в Україні¹⁸.

Отже, міжнародний аспект діяльності Львівського національного університету імені Івана Франка під час Помаранчевої революції полягав у намаганні через відозви, звернення та відкриті листи, адресовані представникам політичних еліт країн Європи, а також інтелектуальних кіл Російської Федерації сприяти вирішенню глибокої політичної кризи в Україні в листопаді-грудні 2004 р. Особлива увага відводилася діалогу з представниками українського політикуму, які мали вплив на міжнародну політику України – міністерство закордонних справ і комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Можна констатувати, що діяльність Львівського університету та інших вищих навчальних закладів України сприяла інформуванню міжнародної спільноти про порушення владою основоположних принципів виборчого процесу, спонукала міжнародні інституції солідаризуватися із загальнонародним рухом на захист громадянських прав і свобод українців, допомагала ненасильницькому і демократичному врегулюванню політичної ситуації в Україні, що й стало однією з причин перемоги Помаранчевої революції 2004 р.

INTERNATIONAL ACTIVITY OF THE IVAN FRANKO LVIV NATIONAL UNIVERSITY DURING ORANGE REVOLUTION (2004)

Liliya HULOVATA

The Ivan Franko National University of Lviv,
the Mykhailo Hrushevskiyi Chair of Contemporary History of Ukraine,
1, Universytetska str., 79000, Lviv, Ukraine

In the article, based on official documents of the end of November – December 2004, the international aspects of activities of the Ivan Franko National University of Lviv during the Orange Revolution is characterized. A special emphasis is made on the publication of open letters, appeals and statements signed by the rector of Lviv University and chairman of the Council of Rectors of Lviv region Ivan Vakarchuk. The most important among them are: open letter from rectors of Ukrainian universities to the President of the French Republic Jacques Chirac (November 24, 2004); the appeal of the academic community of Lviv region to the academic circles of Russia (November 27, 2004); letters to the

¹⁸ “Академічна спільнота Львівського національного університету ім. Івана Франка звернулась до Яна Кубіша,” *Вголос*, доступ отримано 26 листопада 2017, http://vgolos.com.ua/news/akademichna_spilnota_lvivskogo_natsionalnogo_universytetu_im_ivana_franka_zvermulas_do_yana_kubisha_30255.html.

Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the Republic of Poland to Ukraine Marek Zyulkovski and to the Consul General of the Republic of Poland in Lviv Wieslaw Osukhovski (November 26, 2004), to the Minister of Foreign Affairs of Ukraine Kostyantyn Gryshchenko (November 29, 2004), to the Chairman of the *Committee* of the *Verkhovna Rada* of Ukraine on issues of *European integration* Borys Tarasyuk (November 30, 2004), to the Secretary General of the Organization for Security and Co-operation in Europe Jan Kubis (December 5, 2004).

On the basis of the analysis of these documents, the author concluded that the international aspects of the activities of the Ivan Franko National University of Lviv during the Orange Revolution consisted of attempts, through open letters, appeals and statements addressed to the representatives of the political elites of European countries and the intellectual circles of the Russian Federation, to achieve their participation in solving a complicated political situation in Ukraine. Particular attention was paid to the dialogue with representatives of the Ukrainian political system, which had an impact on the international relations of Ukraine: the Minister of Foreign Affairs and the Chairman of the *Committee* of the *Verkhovna Rada* of Ukraine on issues of *European integration*. It can be argued that this activity of the Lviv University and other universities of Ukraine has had significant results: the international community supported the protection of civil rights and freedoms of Ukrainians, which became one of the factors of the victory of the Maidan.

Key words: Orange Revolution, Ivan Franko National University of Lviv, open letters, appeals and statements, international relations.

REFERENCES

- “Akademichna spilnota Lvivskoho natsionalnogo universytetu im. Ivana Franka zvernulas do Yana Kubisha.” *Vholos*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. http://vgholos.com.ua/news/akademichna_spilnota_lvivskogo_natsionalnogo_universytetu_im_ivana_franka_zvernulas_do_yana_kubisha_30255.html. (in Ukrainian).
- “Heneralnomu sekretariu Orhanizatsii z bezpeky ta spivrobitnytstva v Yevropi p. Yanu Kubishu.” *Lvivskiyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 93–94. (in Ukrainian).
- “Holovi Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan yevropeiskoi intehratsii, Narodnomu deputatovi Ukrainy Tarasiuku B. I.” *Lvivskiyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 87–89. (in Ukrainian).
- Kondratiuk, Kostiantyn, Halyna Bodnar, Volodymyr Kachmar ta Viktor Holubko. *Novinina istoriia Ukrainy. 1914–2008 rr*. Kyiv: Znannia, 2011. (in Ukrainian).
- Kulchytskyi, Stanislav. ““Pomarancheva revoliutsiia” 2004,” *Entsyklopediia istorii Ukrainy*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. http://resource.history.org.ua/pomarancheva_revoljucija_2004. (in Ukrainian).
- Kulchytskyi, Stanislav. *Pomarancheva revoliutsiia*. Kyiv: Heneza, 2005. (in Ukrainian).
- “Ministrovi zakordonnykh sprav Ukrainy Hryshchenku K. I.” *Lvivskiyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 83–84. (in Ukrainian).
- “Nadzvychainomu i Povnovazhnomu Poslovi Respubliky Polshcha v Ukraini p. Mareku Ziulkovskomu, Heneralnomu Konsulovi Respubliky Polshcha u Lvovi Vieslavovi Osukhovskomu.” *Lvivskiyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 69–70. (in Ukrainian).

- Natsionalna samosvidomist studentskoi molodi (Sotsiologichnyi analiz)*. Toronto, Edmonton, Lviv: Vydavnytstvo Kanadskoho instytutu ukrainskykh studii, 1993. (in Ukrainian).
- “Poslannia solidarnosti deputata nimetskoho Bundestagu Yohannesa Pfliuga do ukrainskykh demonstrantiv.” *Nezalezhnyi kulturolohichnyi chasopys “I”*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm). (in Ukrainian).
- “Proholoshennia solidarnosti ober-burhomistra munitsypalnoi rady mista Fraiburha.” *Nezalezhnyi kulturolohichnyi chasopys “I”*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm). (in Ukrainian).
- Vakarchuk, Ivan. “Pidstupna “formula” vyboriv.” *Kameniar*. 30 lystopada 2004. (in Ukrainian).
- “Vasha pidtrymka ye vyznachalnoiu dlia vsiiei ukrainskoi natsii.” *Akademichna panorama. Informatsiine vydannia Natsionalnoho universytetu “Kyievo-Mohylianska akademiia”*. Lystopad 2004. (in Ukrainian).
- “Vidkrytyi lyst rektoriv universytetiv Ukrainy do pana Zhaka Shyraka, Prezydenta Frantsuzkoi Respubliky.” *Ukrainskyi Katolytskyi Universytet*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. <https://ucu.edu.ua/news/vidkrytyj-lyst-rektoriv-universytetiv-ukrajiny-do-pana-zhaka-shyraka-prezydenta-frantsuzkoji-respubliky>. (in Ukrainian).
- “Vidkrytyi lyst rektoriv universytetiv Ukrainy do pana Zhaka Shyraka, Prezydenta Frantsuzkoi Respubliky.” *Nezalezhnyi kulturolohichnyi chasopys “I”*. Dostup otrymano 26 lystopada 2017. [http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004\(1\).htm](http://www.ji-magazine.lviv.ua/inform/info-ukr/revolution-2004(1).htm). (in Ukrainian).
- “Vidkrytyi lyst rektoriv universytetiv Ukrainy do pana Zhaka Shyraka, Prezydenta Frantsuzkoi Respubliky.” *Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 57–59. (in Ukrainian).
- Yanevskyi, Danylo. *Khronika “pomaranchevoi” revoliutsii*. Kharkiv: Folio, 2005. (in Ukrainian).
- “Zvernennia akademichnoi spilnoty Lvivshchyny do akademichnykh kil Rosii.” *Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka pid chas vyboriv Prezydenta Ukrainy 2004 roku: fakty i dokumenty*. Uporiad. Lesia Bartish ta Yurii Horblianskyi. Lviv: LNU imeni Ivana Franka, 2005. 74–75. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редколегії: 15 вересня 2017 р.

Прийнята до друку: 19 грудня 2017 р.